

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2006/23/EK

(2006. gada 5. aprīlis)

par Kopienas gaisa satiksmes vadības dispečera licenci

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 80. panta 2. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

apspriedušies ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

(1) Lai īstenotu tiesību aktus, kas saistīti ar vienoto Eiropas gaisa telpu, ir vajadzīgi sīkāk izstrādāti tiesību akti, jo īpaši attiecībā uz gaisa satiksmes vadības dispečeru licencēšanu, lai nodrošinātu visaugstākos standartus attiecībā uz atbildību un kompetenci, uzlabotu nodrošinātību ar gaisa satiksmes vadības dispečeriem un veicinātu licenču savstarpēju atzīšanu, kā paredzēts 5. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 550/2004 (2004. gada 10. marts) par aeronavigācijas pakalpojumu sniegšanu vienotajā Eiropas gaisa telpā ⁽³⁾, reizē cenšoties panākt gaisa satiksmes drošības un personāla kompetences vispārēju uzlabošanu.

(2) Kopienas licences ieviešana ir līdzeklis, kā atzīt gaisa satiksmes vadības dispečeru īpašo nozīmi, īstenojot drošus gaisa satiksmes vadības dispečeru pakalpojumus. Kopienas kompetences standartu izstrāde arī mazinās sadrumstalotību šajā jomā, paredzot efektīvāku darba

organizāciju, ņemot vērā aizvien plašāku aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēju sadarbību reģionā. Tādēļ šī direktīva ir būtiska ar vienoto Eiropas gaisa telpu saistīto tiesību aktu sastāvdaļa.

(3) Direktīva ir vispiemērotākais instruments, kā noteikt kompetences standartus, ļaujot dalībvalstīm lemt par to, kā īstenot šādus standartus.

(4) Šai direktīvai būtu jābalstās uz spēkā esošiem starptautiskiem standartiem. Starptautiskās civilās aviācijas organizācija (ICAO) ir pieņēmusi noteikumus par gaisa satiksmes vadības dispečeru licencēšanu, tajos ietverot arī prasības attiecībā uz valodu prasmēm. Eiropas Aeronavigācijas drošības organizācija (Eurocontrol), kas izveidota saskaņā ar 1960. gada 13. decembra Starptautisko konvenciju attiecībā uz sadarbību aeronavigācijas drošības jomā, ir pieņēmusi Eurocontrol drošības normatīvās prasības. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 550/2004 4. pantu šī direktīva transponē Eurocontrol drošības normatīvajās prasībās Nr. 5 (ESARR 5) iekļautās prasības, kas attiecas uz gaisa satiksmes vadības dispečeriem.

(5) Kopienas gaisa satiksmes īpašās iezīmes prasa Kopienas kompetences standartu ieviešanu un efektīvu piemērošanu attiecībā uz gaisa satiksmes vadības dispečeriem, ko nodarbina galvenokārt vispārējā gaisa satiksmē iesaistītie aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēji. Dalībvalstis var piemērot arī savus saskaņā ar šo direktīvu pieņemtos noteikumus studentiem, kas mācās par gaisa satiksmes vadības dispečeriem, kā arī gaisa satiksmes vadības dispečeriem, kuri veic pienākumus kā aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēji gaisa kuģu satiksmei, kas galvenokārt nav vispārēja gaisa satiksme.

(6) Ja dalībvalstis veic darbības, lai panāktu Kopienas prasību ievērošanu, iestādēm, kas veic uzraudzību un pārbauda prasību ievērošanu, būtu jābūt pietiekami neatkarīgām no aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem un apmācību sniedzējiem. Iestādēm arī jā saglabā spēja efektīvi veikt uzdevumus. Attiecīgas valsts uzraudzības iestāde, kas izraudzīta vai izveidota saskaņā ar šo direktīvu, var būt tā pati iestāde vai iestādes, kas izraudzīta vai izveidota saskaņā ar 4. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 549/2004 (2004. gada 10. marts), ar ko nosaka pamatu Eiropas vienotās gaisa telpas izveidošanai ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ OV C 234, 22.9.2005., 17. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2005. gada 8. marta Atzinums (OV C 320 E, 15.12.2005., 50. lpp.), Padomes 2005. gada 14. novembra Kopējā nostāja (OV C 316 E, 13.12.2005., 1. lpp.) un Eiropas Parlamenta 2006. gada 15. februāra Nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta).

⁽³⁾ OV L 96, 31.3.2004., 10. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 96, 31.3.2004., 1. lpp.

- (7) Aeronavigācijas pakalpojumu sniegšanai ir vajadzīgs augsti kvalificēts personāls, kura kompetenci var apliecināt ar dažādiem līdzekļiem. Gaisa satiksmes vadības pakalpojumos labs līdzeklis ir Kopienas licences ieviešana, kas būtu jāuzskata par īpašu diplomu katram gaisa satiksmes vadības dispečeram. Licencē minētā kvalifikācijas atzīme norāda tā tipa aeronavigācijas pakalpojumus, ko gaisa satiksmes vadības dispečers ir kompetents sniegt. Turklāt licencē ietvertie apstiprinājumi rāda gan konkrēta dispečera īpašās prasmes, gan uzraudzības iestāžu dotās atļaujas sniegt pakalpojumus konkrētā nozarē vai nozaru grupā. Šī iemesla dēļ iestādēm jāspēj izvērtēt gaisa satiksmes vadības dispečeru kompetenci, izsniedzot licences vai pagarinot apstiprinājumu derīgumu. Iestādēm arī jābūt tiesīgām apturēt licenci, kvalifikācijas atzīmes vai apstiprinājumus gadījumos, ja tiek apšaubīta kompetence. Lai sekmētu ziņošanu par negadījumiem ("taisnīguma kultūru"), šai direktīvai nebūtu jārada automātiska saikne starp negadījumu un licences apturēšanu, kvalifikācijas atzīmes vai apstiprinājuma atcelšanu. Licences atsaukšana būtu jāuzskata par pēdējo līdzekli ārkārtējos gadījumos.
- (8) Lai veicinātu dalībvalstu uzticību citu dalībvalstu licencišanas sistēmām, Kopienas noteikumi par licences saņemšanu un uzturēšanu spēkā ir obligāti. Tādēļ, lai nodrošinātu visaugstākā līmeņa drošību, ir svarīgi saskaņot prasības attiecībā uz gaisa satiksmes vadības dispečera profesijā vajadzīgām kvalifikāciju un kompetenci, kā arī iespējām iegūt šo profesiju. Tai būtu jāgarantē droši un kvalitatīvi gaisa satiksmes vadības pakalpojumi, kā arī licenču atzīšana visā Kopienā, tādējādi nodrošinot lielāku pārvietošanās brīvību un gaisa satiksmes vadības dispečeru skaitu.
- (9) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai šīs direktīvas īstenošana nedotu iespējas apiet esošos attiecīgo valstu noteikumus, kas regulē tiesības un pienākumus darba attiecībās starp darba devēju un pieteikumus iesniegušiem gaisa satiksmes vadības dispečeriem.
- (10) Lai prasmes būtu salīdzināmas visā Kopienā, tās jāstrukturē skaidri un visiem saprotami. Tas palīdzēs garantēt drošību ne tikai viena aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēja kontrolētā gaisa telpā, bet, jo īpaši – vairāku pakalpojumu sniedzēju saskares punktos.
- (11) Daudzos negadījumos un nelaimes gadījumos svarīga nozīme ir bijusi saziņai. Tādēļ ICAO ir izstrādājusi prasības attiecībā uz valodu prasmi. Ar šo direktīvu attīsta šīs prasības un paredz šo starptautiski pieņemto standartu īstenošanas līdzekļus. Prasībās attiecībā uz valodām jāievēro nediskriminācijas, pārskatāmības un samērīguma princips, lai veicinātu brīvu satiksmi, reizē garantējot drošību.
- (12) Sākotnējo apmācību mērķi ir aprakstīti pēc Eurocontrol dalībnieku lūguma izstrādātās pamatnostādņēs, un tos atzīst par labiem standartiem. Struktūrvienības apmācībā vispārpieņemtu standartu trūkums jākompensē, ieviešot vairākus pasākumus, tostarp eksaminētāju sertifikāciju, kam būtu jāgarantē augsta kompetence. Jo svarīgāk tas ir tādēļ, ka apmācība struktūrvienībās ir ļoti dārga un būtiska drošības uzturēšanā.
- (13) Pēc Eurocontrol dalībvalstu lūguma ir izstrādātas medicīnas prasības, ko atzīst par pieņemamu līdzekli attiecībā uz atbilstību šai direktīvai.
- (14) Apmācību sertifikācija būtu jāuzskata par vienu no drošības ziņā svarīgākajiem faktoriem apmācību kvalitātes celšanai. Apmācības būtu jāuzskata par pakalpojumu, kas līdzinās aeronavigācijas pakalpojumiem, ko arī sertificē. Šai direktīvai būtu jāļauj apmācības sertificēt pēc apmācību tipa, pēc apmācību pakalpojumu kompleksa vai pēc apmācību un aeronavigācijas pakalpojumu kompleksa, paturot redzeslokā konkrētus apmācību aspektus.
- (15) Šī direktīva apstiprina pastāvīgo Eiropas Kopienas Tiesas jurisprudenci diplomu savstarpējas atzīšanas un darba ņēmēju pārvietošanās brīvības jomā. Samērīguma princips, izsvērts pamatojums kompensācijas pasākumu piemērošanai un atbilstošu apelācijas procedūru nodrošināšana ir pamatprincipi, kas daudz uzskatāmāk jāpiemēro gaisa satiksmes pārvaldības jomā. Dalībvalstīm būtu jānodrošina tiesības neatzīt licences, kas nav izsniegtas saskaņā ar šo direktīvu; dalībvalstīm būtu arī jānodrošina tiesības atzīt šādas licences, kad veikts attiecīgs atbilstības novērtējums. Tā kā šīs direktīvas mērķis ir atvieglināt licenču savstarpēju atzīšanu, tā nereglamentē nosacījumus attiecībā uz darba iespējām.
- (16) Gaisa satiksmes vadības dispečera profesijā notiek daudz tehnisku jauninājumu, kas rada nepieciešamību regulāri atjaunināt prasmes. Šai direktīvai būtu jāparedz piemērošanās tehniskiem jauninājumiem un zinātnes attīstībai, izmantojot komiteju procedūru.
- (17) Šī direktīva var ietekmēt gaisa satiksmes vadības dispečeru ikdienas darba praksi. Sociāliem partneriem būtu pienācīgā kārtā jāsaņem informācija, un ar viņiem būtu jāapspriežas par visiem pasākumiem, kam ir

ievērojamas sociālas sekas. Tādēļ ir notikušas konsultācijas ar nozaru dialogu komiteju, kas izveidota saskaņā ar Komisijas Lēmumu 98/500/EK (1998. gada 20. maijs) par nozaru dialogu komitejas izveidi, lai veicinātu sociālo partneru dialogu Eiropas līmenī ⁽¹⁾, un šīs konsultācijas būtu jāturpina attiecībā uz turpmākajiem Komisijas veiktajiem īstenošanas pasākumiem.

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Mērķis un piemērošanas joma

1. Šīs direktīvas mērķis ir paredzēt augstākus drošības standartus un uzlabot Kopienas gaisa satiksmes vadības sistēmas darbību, izsniedzot Kopienas gaisa satiksmes vadības dispečera licences.

2. Šī direktīva attiecas uz:

— studentiem, kas mācās par gaisa satiksmes vadības dispečeriem, un

— gaisa satiksmes vadības dispečeriem,

kas darbojas tādu aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēju uzdevumā, kuri sniedz pakalpojumus galvenokārt gaisa kuģu kustībai, kas ir vispārēja gaisa satiksme.

3. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 549/2004 1. panta 2. punktu un 13. pantu gadījumā, ja par regulāru un plānotu dispečeru pakalpojumus nodrošināšanu vispārējai gaisa satiksmei atbild aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēji, kuri piedāvā savus pakalpojumus gaisa kuģu kustībai, kas nav vispārēja gaisa satiksme, dalībvalstis nodrošina, ka vispārējai gaisa satiksmei sniegto pakalpojumu drošuma un kvalitātes līmenis ir vismaz līdzvērtīgs tādām līmenim, kāds paredzēts ar šo direktīvu.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā ir lietotas šādas definīcijas:

1) "gaisa satiksmes vadības pakalpojums" ir pakalpojums, ko sniedz, lai novērstu sadursmes starp gaisa kuģiem un – manevrēšanas laukumā – starp gaisa kuģiem un šķēršļiem, kā arī lai paātrinātu un saglabātu sakārtotu gaisa satiksmes plūsmu;

2) "aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēji" ir visas valsts vai privātas struktūras, kas sniedz aeronavigācijas pakalpojumus vispārējai gaisa satiksmei;

3) "vispārēja gaisa satiksme" ir visa civilās aviācijas gaisa kuģa kustība, kā arī valsts gaisa kuģu (tostarp militāro, muitas un policijas gaisa kuģu) kustība, ja šī kustība notiek atbilstīgi ICAO procedūrām;

(18) Dalībvalstīm būtu jāizstrādā noteikumi par sankcijām, ko piemēro saskaņā ar šo direktīvu pieņemtu valstu noteikumu pārkāpumiem, un jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu to īstenošanu. Sankcijām būtu jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām.

(19) Pasākumi, kas vajadzīgi šīs direktīvas īstenošanai, būtu jāpieņem saskaņā ar Padomes Lēmumu 1999/468/EK (1999. gada 28. jūnijs), ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību ⁽²⁾.

(20) Divus gadus ilgs transponēšanas posms ir uzskatāms par pietiekamu, lai izveidotu Kopienas licencēšanas sistēmu, un iekļautu tajā pašreizējo licenču turētāju licences saskaņā ar noteikumiem par nosacījumiem, kā uzturēt spēkā kvalifikācijas atzīmes un apstiprinājumus, jo šajos noteikumos ietvertās prasības atbilst spēkā esošām starptautiskām saistībām. Turklāt attiecībā uz prasībām par valodu zināšanām papildus būtu jāpiešķir divu gadu posms transponēšanai.

(21) Vispārējiem licenču iegūšanas noteikumiem, ciktāl tie attiecas uz vecumu, izglītību un sākotnējām apmācībām, nevajadzētu ietekmēt pašreizējos licenču turētājus.

(22) Saskaņā ar 34. punktu Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu ⁽³⁾ dalībvalstīm ir ieteikts gan savām vajadzībām, gan Kopienas interesēs izstrādāt savas tabulas, kas pēc iespējas precīzāk atspoguļotu atbilstību starp direktīvu un transponēšanas pasākumiem, un padarīt tās publiski pieejamas,

⁽¹⁾ OV L 225, 12.8.1998., 27. lpp. Lēmums grozīts ar 2003. gada Pievienošanās aktu.

⁽²⁾ OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

⁽³⁾ OV C 321, 31.12.2003., 1. lpp.

- 4) "licence" ir apliecība, neatkarīgi no tā, kādā vārdā tā nosaukta, ko izsniedz un apstiprina saskaņā ar šo direktīvu, un kas tās likumīgam turētājam dod tiesības sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus saskaņā ar tajā minētajām kvalifikācijas atzīmēm un apstiprinājumiem;
- 5) "kvalifikācijas atzīme" ir pilnvarojums, kas norādīts licencē vai ar to saistīts, un ir licences sastāvdaļa, nosakot īpašus nosacījumus, privilēģijas vai ierobežojumus, kādi attiecināmi uz licenci; licencē minētās kvalifikācijas atzīmes ir vismaz viena no šīm:
- lidlauka vizuālā vadība;
 - lidlauka instrumentālā vadība;
 - pieejas procedurālā vadība;
 - pieejas novērošanas vadība;
 - lidojumu rajona procedurālā vadība;
 - lidojumu rajona novērošanas vadība;
- 6) "kvalifikācijas atzīmes apstiprinājums" ir pilnvarojums, kas norādīts licencē un ir licences sastāvdaļa, un rāda īpašus nosacījumus, privilēģijas vai ierobežojumus, kas attiecināmi uz konkrētu kvalifikācijas atzīmi;
- 7) "struktūrvienības apstiprinājums" ir pilnvarojums, kas ierakstīts licencē un ir tās sastāvdaļa, norādot ICAO vietas noteikšanas indikatoru un sektorus un/vai darba vietas, kur licences turētājs ir kompetents strādāt;
- 8) "valodas apstiprinājums" ir pilnvarojums, kas ierakstīts licencē un ir tās sastāvdaļa, norādot licences turētāja valodu prasmi;
- 9) "instruktora apstiprinājums" ir pilnvarojums, kas norādīts licencē un ir tās sastāvdaļa, rādot licences turētāja kompetenci sniegt praktisko apmācību;
- 10) "ICAO vietas noteikšanas indikators" ir četru burtu koda grupa, kas formulēta saskaņā ar ICAO rokasgrāmatā DOC 7910 ietvertiem ICAO noteikumiem, un kas ir piešķirta fiksētās aeronavigācijas stacijas atrašanās vietai;
- 11) "sektors" ir dispečerzona un/vai lidojuma informācijas reģions/augšējā gaisa telpa;
- 12) "apmācība" ir teorētisku kursu, praktisku nodarbību, arī simulāciju, un praktiskās apmācības kopums, kas vajadzīgs, lai apgūtu un saglabātu prasmes sniegt drošus, kvalitatīvus gaisa satiksmes vadības dispečeru pakalpojumus; tās aptver:
- sākotnējas apmācības, kas nodrošina pamata apmācības un noteiktas kvalifikācijas atzīmes apmācības, pēc kurām piešķir studenta licenci;
 - struktūrvienības apmācības, tostarp pārejas sagatavošana praktiskajai apmācībai un praktiskā apmācība, pēc kā piešķir gaisa satiksmes vadības dispečera licenci;
 - turpmākas apmācības, lai uzturētu spēkā licences apstiprinājumus;
 - praktiskās apmācības instruktora sagatavošana, pēc kuras piešķir instruktora apstiprinājumu;
 - eksaminētāju un/vai vērtētāju apmācības;
- 13) "apmācību sniedzējs" ir organizācija, ko sertificējusi attiecīgas valsts uzraudzības iestāde, lai sniegtu viena vai vairāku tipu apmācības;
- 14) "struktūrvienības kompetences shēma" ir apstiprināta shēma, kurā norādīta metode, kā struktūrvienība uztur spēkā tās licenču turētāju kompetenci;
- 15) "struktūrvienības apmācību plāns" ir apstiprināts plāns, kurā sīki izklāstīti vajadzīgie procesi un laiks, lai ļautu piemērot struktūrvienību procedūras vietējā teritorijā praktiskās apmācības instruktora uzraudzībā.

3. pants

Valstu uzraudzības iestādes

- Dalībvalstis izraugās vai izveido struktūru vai struktūras, kas kļūst par valsts uzraudzības iestādi, kura uzņemas pienākumus, kas tādai iestādei uzticēti saskaņā ar šo direktīvu.
- Attiecīgas valsts uzraudzības iestādes ir neatkarīgas no aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem un apmācību pakalpojumu sniedzējiem. Neatkarību nodrošina, atbilstīgi – vismaz funkciju līmenī – nošķirot attiecīgas valsts uzraudzības iestādes no pakalpojumu sniedzējiem. Dalībvalstis nodrošina, ka to uzraudzības iestādes izmanto savas pilnvaras objektīvi un pārredzami.
- Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to uzraudzības iestāžu nosaukumus un adreses, kā arī jebkādus grozījumus tajās, un pasākumus, kas veikti, nodrošinot 2. punkta izpildi.

4. pants

Licencēšanas principi

1. Neskarot 1. panta 3. punktu, dalībvalstis nodrošina, ka gaisa satiksmes vadības pakalpojumus 1. panta 2. punkta piemērošanas jomā sniedz vienīgi tādi gaisa satiksmes vadības dispečeri, kas ir licencēti saskaņā ar šo direktīvu.

2. Licences pretendenti apliecina, ka viņi ir kompetenti strādāt kā gaisa satiksmes vadības dispečeri vai kā studenti gaisa satiksmes vadības dispečeri. Viņu kompetences apliecinājums attiecas uz zināšanām, pieredzi, prasmēm un valodu prasmi.

3. Licence paliek tās personas īpašumā, kam tā ir piešķirta un kas to paraksta.

4. Saskaņā ar 14. panta 1. punktu:

a) licenci, kvalifikācijas atzīmes vai apstiprinājumus var apturēt, ja gaisa satiksmes vadības dispečera kompetenci apšaubā, vai arī amata pārkāpumu gadījumos;

b) licenci var atsaukt rupjas nolaidības gadījumos vai ja to izmanto ļaunprātīgi.

5. Studenta gaisa satiksmes vadības dispečera licence pilnvaro tās turētāju sniegt gaisa satiksmes vadības dispečeru pakalpojumus praktiskās apmācības instruktora uzraudzībā.

6. Licencē ietver I pielikumā paredzētos elementus.

7. Ja licenci izdod valodā, kas nav angļu valoda, tajā ietver I pielikumā izklāstīto elementu tulkojumu angļu valodā.

8. Dalībvalstis gaisa satiksmes vadības dispečeriem nodrošina pietiekamas apmācības drošuma, drošības, kā arī krīzes situāciju pārvarēšanas jautājumos.

5. pants

Licences iegūšanas nosacījumi

1. Gaisa satiksmes vadības dispečeru studentu licences izsniedz pretendentiem:

a) kas ir vismaz 18 gadus veci, un kam ir vismaz vidējās izglītības diploms vai diploms, kas dod iespēju turpināt studijas augstskolā vai līdzīgā iestādē.

Dalībvalstis var paredzēt, ka uzraudzības iestāde novērtē to pretendentu izglītības līmeni, kuri neatbilst izglītības prasībām. Ja novērtējums rāda, ka pretendents ir pieredze un izglītība, kas nodrošina pamatotas iespējas pabeigt gaisa satiksmes vadības dispečeru apmācības, to uzskata par pietiekamu;

b) kas ir sekmīgi beiguši apstiprinātas sākotnējās apmācības kuras attiecas uz kādu kvalifikācijas atzīmi un kvalifikācijas atzīmes apstiprinājumu, ja tāds ir, kā paredzēts II pielikuma A daļā;

c) kam ir derīga veselības apliecība; un

d) kas ir parādījuši pietiekamas valodas prasmes saskaņā ar III pielikumā paredzētajām prasībām.

Licencē ir vismaz viena kvalifikācijas atzīme un vienas kvalifikācijas atzīmes apstiprinājums, ja tāds ir.

2. Gaisa satiksmes vadības dispečeru licences izsniedz pretendentiem:

a) kas ir vismaz 21 gadu veci. Tomēr attiecīgi pamatotos gadījumos dalībvalstis var paredzēt zemāku vecuma cenzu;

b) kam ir studenta licence, un kas ir beiguši apstiprinātu struktūrvienības apmācību plānu un sekmīgi nokārtojuši attiecīgus eksāmenus vai pārbaudes saskaņā ar II pielikuma B daļā paredzētajām prasībām;

c) kam ir derīga veselības apliecība; un

d) kas ir parādījuši pietiekamas valodas prasmes saskaņā ar III pielikumā paredzētajām prasībām.

Licenci apstiprina, iekļaujot vienu vai vairākas kvalifikācijas atzīmes un gala kvalifikācijas atzīmi, struktūrvienības apstiprinājumu un apstiprinājumu par valodu, kuras apguve ir sekmīgi pabeigta.

3. Instruktoru apstiprinājumu piešķir tādiem gaisa satiksmes vadības dispečera licences turētājiem, kas:

a) ir snieguši gaisa satiksmes vadības dispečeru pakalpojumus vismaz vienu gadu iepriekš vai ilgāku laiku, kādu noteikusi attiecīgās valsts uzraudzības iestāde, ņemot vērā kvalifikācijas atzīmes un apstiprinājumus, kuru saņemšanai ir notikušas apmācības; un

- b) ir sekmīgi beiguši apstiprinātu praktiskās apmācības instruktora kursu, kurā vajadzīgās zināšanas un pedagoģiskās prasmes ir novērtētas attiecīgos eksāmenos.

7. pants

6. pants

Gaisa satiksmes vadības dispečeru kvalifikācijas atzīmes

Licencēs ieraksta vienu vai vairākas kvalifikācijas atzīmes, norādot, kāda tipa pakalpojumus licences turētājs drīkst sniegt:

- a) lidlauka vizuālās vadības kvalifikācijas atzīme (ADV), kas norāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus lidlauka satiksmei lidlaukos, kuros nav publiskotu gaisa kuģu pieejas vai izlidošanas procedūrām paredzētu instrumentu;
- b) lidlauka instrumentālās vadības kvalifikācijas atzīme (ADI), kas norāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus lidlauka satiksmē lidlaukos, kuros ir publiskoti gaisa kuģu pieejas vai izlidošanas procedūrām paredzēti instrumenti; tam pievieno vismaz vienu no 7. panta 1. punktā aprakstītajiem kvalifikācijas atzīmes apstiprinājumiem;
- c) pieejas procedurālās vadības kvalifikācijas atzīme (APP), kas norāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus ielidojošiem, izlidojošiem vai tranzītā esošiem gaisa kuģiem, neizmantojot novērošanas iekārtas;
- d) pieejas novērošanas vadības kvalifikācijas atzīme (APS), kas norāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus ielidojošiem, izlidojošiem vai tranzītā esošiem gaisa kuģiem, izmantojot novērošanas iekārtas; tam pievieno vismaz vienu no 7. panta 2. punktā aprakstītajiem kvalifikācijas atzīmes apstiprinājumiem;
- e) lidojumu rajona procedurālās vadības kvalifikācijas atzīme (ACP), kas norāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus, neizmantojot novērošanas iekārtas;
- e) lidojumu rajona novērošanas vadības kvalifikācijas atzīme (ACS), kas norāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus gaisa kuģiem, izmantojot novērošanas iekārtas; tam pievieno vismaz vienu no 7. panta 3. punktā aprakstītajiem kvalifikācijas atzīmes apstiprinājumiem.

Kvalifikācijas atzīmes apstiprinājumi

1. Kvalifikācijas atzīme "Lidlauka instrumentālā vadība (ADI)" ietver vismaz vienu no šiem apstiprinājumiem:
- a) lidlauka zonas vadības apstiprinājums (TWR) rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt dispečeru pakalpojumus tur, kur lidlauku kontrolē no vienas darba vietas;
- b) lidlauka satiksmes vadības apstiprinājums (GMC) rāda, ka licences turētājs ir kompetents veikt lidlauka satiksmes vadību;
- c) lidlauka satiksmes novērošanas vadības apstiprinājums (GMS), kas piešķirts papildus lidlauka satiksmes vadības apstiprinājumam vai lidlauka zonas vadības apstiprinājumam, rāda, ka licences turētājs ir kompetents veikt lidlauka satiksmes vadības pakalpojumus, izmantojot lidlauka skrejceļu satiksmes sistēmas;
- d) gaisa satiksmes vadības apstiprinājums (AIR) rāda, ka licences turētājs ir kompetents veikt aeronavigācijas kontroli;
- e) lidlauka radiolokatora vadības apstiprinājums (RAD), kas piešķirts papildus gaisa satiksmes vadības apstiprinājumam vai lidlauka zonas vadības apstiprinājumam, rāda, ka licences turētājs ir kompetents veikt lidlauka vadību ar novērošanas radiolokācijas iekārtām.
2. Kvalifikācijas atzīme "Pieejas novērošanas vadība (APS)" ietver vismaz vienu no šiem apstiprinājumiem:
- a) radiolokatora apstiprinājums (RAD) rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa kuģu pieejas vadības pakalpojumus, izmantojot primāras un/vai sekundāras radiolokācijas iekārtas;
- b) precīzās pieejas radiolokatora vadības apstiprinājums (PAR), kas piešķirts papildus radiolokatora vadības apstiprinājumam, rāda, ka licences turētājs ir kompetents gaisa kuģiem nodrošināt no zemes vadītu, precīzu pieeju, izmantojot gaisa kuģu precīzas pieejas radiolokācijas iekārtas pēdējā posmā pirms skrejceļa;
- c) pieejas novērošanas radiolokatora apstiprinājums (SRA), kas piešķirts papildus radiolokatora vadības apstiprinājumam, rāda, ka licences turētājs ir kompetents nodrošināt no zemes kontrolētu pieeju, kas nav precīzā pieeja, izmantojot gaisa kuģu novērošanas iekārtas pēdējā posmā pirms skrejceļa;

d) automātiskās pakārtotās novērošanas apstiprinājums (ADS) rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa kuģu pieejas vadības pakalpojumus, izmantojot automātisko pakārtoto novērošanu;

e) termināla vadības apstiprinājums (TCL), kas piešķirts papildus radiolokatora vadības vai automātiskās pakārtotās novērošanas apstiprinājumam, rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus, izmantojot jebkādas novērošanas iekārtas, gaisa kuģiem, kas darbojas konkrētā termināla zonā un/vai tai blakus esošajos sektoros.

3. Kvalifikācijas atzīme "Lidojumu rajona novērošanas vadība (ACS)" ietver vismaz vienu no šiem apstiprinājumiem:

a) radiolokatora apstiprinājums (RAD) rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt lidojumu rajona vadības pakalpojumus, izmantojot novērošanas radiolokācijas iekārtas;

b) automātiskās pakārtotās novērošanas apstiprinājums (ADS) rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt lidojumu rajona vadības pakalpojumus, izmantojot automātisko pakārtoto novērošanu;

c) termināla vadības apstiprinājums (TCL), kas piešķirts papildus radiolokatora vai automātiskās pakārtotās novērošanas apstiprinājumam, rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus, izmantojot jebkādas novērošanas iekārtas, gaisa kuģiem, kas darbojas konkrētā termināla zonā un/vai tai blakus esošos sektoros;

d) okeāna rajona vadības apstiprinājums (OCN) rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus gaisa kuģiem, kas darbojas okeāna kontroles zonā.

4. Neskarot 1., 2. un 3. punktu, dalībvalstis izņēmuma gadījumos un vienīgi, ja to prasa īpaši gaisa satiksmes raksturlielumi šo valstu atbildībā esošā gaisa telpā, un saskaņā ar to atbildību var paredzēt attiecīgu valstu apstiprinājumus. Šādi apstiprinājumi neietekmē gaisa satiksmes vadības dispečeru vispārējo pārvietošanās brīvību.

8. pants

Valodu apstiprinājumi

1. Dalībvalstis nodrošina to, lai gaisa satiksmes vadības dispečeri var pierādīt pietiekamas spējas runāt angļu valodā un saprast to. Viņu valodu prasmi nosaka saskaņā ar III pielikumā doto valodu prasmes novērtējumu skalu.

2. Dalībvalstis var paredzēt vietējas valodas prasības, ja uzskata, ka tas ir vajadzīgs drošībai.

3. Līmenis, kas vajadzīgs, piemērojot 1. un 2. punktu, ir III pielikumā ietvertās valodu prasmes novērtējumu skalas 4. līmenis.

4. Neskarot 3. pantu, piemērojot 1. un/vai 2. punktu, dalībvalstis var prasīt III pielikumā ietvertās valodu prasmes novērtējumu skalas 5. līmeni, ja imperatīvai drošībai augstāku līmeni prasa konkrētas kvalifikācijas atzīmes vai apstiprinājuma operatīvās darbības nosacījumi. Tāda prasība ir objektīvi pamatota, nediskriminējoša, samērīga un pārredzama.

5. Valodas prasmi apliecina ar apliecību, ko izdod pēc pārredzamas un objektīvas novērtējuma procedūras, kuru atzinusi attiecīgas valsts uzraudzības iestāde.

9. pants

Instruktoru apstiprinājumi

Instruktoru licences apstiprinājums rāda, ka licences turētājs ir kompetents sniegt apmācības un veikt uzraudzību darba vietā attiecībā uz jomām, uz ko attiecas spēkā esoša kvalifikācijas atzīme.

10. pants

Struktūrvienības apstiprinājumi

Struktūrvienības apstiprinājums rāda, ka licences turētājs ir kompetents gaisa satiksmes vadības pakalpojumu struktūrvienības uzdevumā sniegt gaisa satiksmes vadības pakalpojumus īpašiem sektoriem, sektoru grupām vai darba vietām.

Ja to uzskata par vajadzīgu drošībai, dalībvalstis var paredzēt, ka struktūrvienības apstiprinājuma privilēģijas var izmantot tikai licences turētāji, kas nav sasnieguši noteiktu vecumu.

11. pants

Nosacījumi attiecībā uz kvalifikācijas atzīmju un apstiprinājumu uzturēšanu spēkā

1. Struktūrvienību apstiprinājumi sākotnēji ir derīgi 12 mēnešus. Tādu apstiprinājumu derīguma termiņu pagarina uz nākamajiem 12 mēnešiem, ja gaisa satiksmes vadības pakalpojumu sniedzējs pierāda, ka:

a) pretendents iepriekšējos 12 mēnešos licences privilēģijas ir izmantojis obligāto stundu skaitu, kas norādīts apstiprinātā struktūrvienības kompetences shēmā;

- b) pretendenta kompetence ir novērtēta saskaņā ar II pielikuma C daļu; un
- c) pretendents ir derīga veselības apliecība.

Minimālo darba stundu skaitu bez instruktāžas uzdevumiem, kas vajadzīgs, lai uzturētu spēkā struktūrvienības apstiprinājumu, praktiskās apmācības instruktoriem var samazināt proporcionāli laikam, kurš pavadīts, instruējot mācekļus tādās darba vietās, attiecībā uz kurām piemēro pagarinājumu.

2. Ja struktūrvienības apstiprinājums vairs nav spēkā, ir sekmīgi jāpabeidz struktūrvienības apmācību plāns, lai atjaunotu apstiprinājumu.

3. Tāds kādas kvalifikācijas atzīmes vai kvalifikācijas atzīmes apstiprinājuma turētājs, kas četrus gadus pēc kārtas nemaz nav sniedzis gaisa satiksmes vadības pakalpojumus, kas saistīti ar tādu kvalifikācijas atzīmju vai kvalifikācijas atzīmes apstiprinājumu, var sākt šīs kvalifikācijas atzīmes vai kvalifikācijas atzīmes apstiprinājuma struktūrvienības apmācības tikai pēc attiecīga novērtējuma, ka viņš/viņa vēl joprojām atbilst kvalifikācijas atzīmes vai kvalifikācijas atzīmes apstiprinājuma prasībām, un pēc tam, kad ievērotas sagatavošanas prasības, kas izriet no novērtējuma.

4. Pretendentu valodas prasmes oficiāli un periodiski novērtē – izņemot tādu pretendentu valodas prasmes, kuri uzrādījuši 6. līmeņa prasmes.

Starplaiks nav ilgāks par 3 gadiem – tādiem pretendentiem, kas uzrāda 4. līmeņa prasmes – un ilgāks par 6 gadiem pretendentiem, kuri uzrāda 5. līmeņa prasmes.

5. Instruktoru apstiprinājums ir derīgs 36 mēnešus un ir atjaunojams.

12. pants

Veselības apliecības

1. Veselības apliecības izsniedz kompetentas valsts uzraudzības iestādes medicīnas struktūras vai valsts uzraudzības iestādes apstiprināti mediķi.

2. Veselības apliecību izsniegšana atbilst I pielikumam un prasībām, kas paredzētas Eurocontrol "Prasībās attiecībā uz gaisa satiksmes vadības dispečeru Eiropas 3. klases veselības apliecībām".

3. Veselības apliecības ir derīgas no medicīniskās izmeklēšanas dienas 24 mēnešus gaisa satiksmes vadības dispečeriem, kuru vecums ir līdz 40 gadiem, un 12 mēnešus gaisa satiksmes vadības dispečeriem, kuru vecums pārsniedz minēto vecumu. Veselības apliecību jebkurā laikā var atsaukt, ja to liek tās turētāja veselības stāvoklis.

4. Dalībvalstis nodrošina efektīvu apelācijas procedūru ieviešanu, attiecīgi iesaistot neatkarīgus mediķus konsultantus.

5. Dalībvalstis nodrošina to, lai ieviestu procedūras attiecībā uz gadījumiem, kad medicīniskā piemērotība darbam ir mazinājusies, un dotu iespēju licenču turētājiem informēt darba devējus, ka viņi apzinās medicīniskās atbilstības mazināšanos vai arī ir kādas psihoaktīvas vielas vai medikamentu ietekmē, kas varētu padarīt viņus nespējīgus droši un pienācīgi īstenot licences dotās privilēģijas.

13. pants

Apmācību sniedzēju sertifikācija

1. Gaisa satiksmes vadības dispečeru apmācību sniegšanu, arī ar tām saistītas novērtējuma procedūras, sertificē attiecīgas valsts uzraudzības iestādes.

2. Prasības pret sertifikāciju ir saistītas ar tehnisku un operatīvu kompetenci, un piemērotību apmācību kursu organizēšanai, kā paredzēts IV pielikuma 1. punktā.

3. Pieteikumus sertifikācijai iesniedz uzraudzības iestādei tajā dalībvalstī, kurā pretendents ir galvenā darbības vieta un reģistrēts birojs, ja tāds ir.

Valsts uzraudzības iestādes izsniedz apliecības gadījumos, ja pieteikuma iesniedzējs apmācību sniedzējs atbilst IV pielikuma 1. punktā paredzētajām prasībām.

Apliecības var izsniegt par katra tipa apmācībām vai arī apvienojumā ar citiem aeronavigācijas pakalpojumiem, tipveida apmācības un tipveida aeronavigācijas pakalpojumus sertificējot kā pakalpojumu kompleksu.

4. Apliecībās norāda IV pielikuma 2. punktā noteikto informāciju.

5. Attiecīgo valsts uzraudzības iestādes uzrauga saderību ar prasībām un nosacījumiem, kas pievienoti sertifikātiem. Ja kādas valsts uzraudzības iestāde konstatē, ka sertifikāta turētājs vairs neatbilst tādām prasībām vai nosacījumiem, tad tā veic attiecīgus pasākumus, kas var ietvert apliecības apturēšanu.

6. Dalībvalsts atzīst citu dalībvalstu izsniegtus sertifikātus.

14. pants

Garantija attiecībā uz atbilstību kompetences standartiem

1. Lai nodrošinātu tādu kompetenci, kas gaisa satiksmes vadības dispečeriem ir obligāta, lai strādātu saskaņā ar augstiem drošības standartiem, dalībvalstis nodrošina, lai uzraudzības iestādes uzraudzītu un pārraudzītu viņu apmācības.

To uzdevumi ietver:

- a) to licenču, kvalifikācijas atzīmju un apstiprinājumu izsniegšanu un atsaukšanu, par ko ir pabeigtas apmācības un saņemts novērtējums saskaņā ar valsts uzraudzības iestādes atbildības jomu;
- b) to kvalifikācijas atzīmju un apstiprinājumu uzturēšanu spēkā un apturēšanu, kuru privilēģijas izmanto saskaņā ar valsts uzraudzības iestādes atbildību;
- c) apmācību sniedzēju sertifikāciju;
- d) apmācību kursu, struktūrvienības apmācību plānu un struktūrvienības kompetenču shēmu sertifikāciju;
- e) kompetences eksaminētāju vai kompetences vērtētāju sertifikāciju;
- f) apmācību sistēmu pārraudzību un auditu;
- g) attiecīgu apelācijas un paziņošanas mehānismu izveidi.

2. Attiecīgu valstu uzraudzības iestādes sniedz attiecīgu informāciju un savstarpēju palīdzību citu valstu uzraudzības iestādēm, lai nodrošinātu šīs direktīvas efektīvu piemērošanu, jo īpaši gadījumos, kas attiecas uz gaisa satiksmes vadības dispečeru brīvu pārvietošanos Kopienā.

3. Valstu uzraudzības iestādes nodrošina, ka ir uzturēta datubāze, kurā glabājas dati par visu tās atbildībā esošo licenču turētāju kompetencēm un viņu apstiprinājumu spēkā esamības termiņiem. Lai to nodrošinātu, operatīvas struktūrvienības gaisa satiksmes vadības pakalpojumu sniedzēju sistēmā glabā uzskaiti par katra attiecīgā struktūrvienībā nodarbināta licences turētāja sektoros, sektoru grupās vai darba vietās faktiski nostrādātām stundām, un pēc lūguma nodod šo informāciju valsts uzraudzības iestādēm.

4. Valsts uzraudzības iestādes apstiprina tos licenču turētājus, kuriem ir tiesības strādāt kā kompetences eksaminētājiem vai kompetences vērtētājiem attiecībā uz struktūrvienību un turpmākām apmācībām. Sertifikācija ir spēkā trīs gadus, un to var atjaunot.

5. Valsts uzraudzības iestādes regulāri auditē apmācību sniedzējus, lai garantētu efektīvu šajā direktīvā paredzēto standartu ievērošanu.

Papildus kārtējam auditam valsts uzraudzības iestādes var veikt apmeklējumus uz vietas, lai pārbaudītu šīs direktīvas ieviešanas efektivitāti un tajā paredzēto standartu ievērošanu.

6. Valsts uzraudzības iestādes var pieņemt lēmumu audita funkcijas un šī panta 5. punktā minētās pārbaudes pilnībā vai daļēji deleģēt atzītām organizācijām saskaņā ar 3. pantu Regulā (EK) Nr. 550/2004.

7. Dalībvalstis nosūta Komisijai ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu līdz 2011. gada 17. maijam un ar triju gadu starplaikiem pēc tam.

15. pants

Savstarpēja gaisa satiksmes vadības dispečeru licenču atzīšana

1. Saskaņā ar 8. pantu visas dalībvalstis atzīst citas dalībvalsts uzraudzības iestādes izsniegtas licences un ar to saistītās kvalifikācijas atzīmes, kvalifikācijas atzīmju apstiprinājumus un valodas apstiprinājumus, kas izdoti saskaņā ar šo direktīvu, kā arī pievienotās veselības apliecības. Tomēr dalībvalsts var nolemt atzīt tikai tādas licences, kuru turētāji ir sasnieguši vismaz 21 gada vecumu, kā paredzēts 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā.

2. Gadījumā, ja licences turētājs īsteno licences privilēģijas dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā licence izdota, licences turētājam ir tiesības bez papildu nosacījumiem apmainīt licenci pret tādu, kas izdota dalībvalstī, kurā viņš īsteno privilēģijas.

3. Lai piešķirtu struktūrvienības apstiprinājumu, valsts uzraudzības iestādes no pretendenta prasa ar apstiprinājumu saistīto konkrēto nosacījumu izpildi, norādot struktūrvienību, sektoru vai darba vietu. Izstrādājot struktūrvienības apmācību plānu, apmācību sniedzējs pienācīgi ņem vērā kompetences un pieredzi, ko pretendents jau guvis.

4. Valsts uzraudzības iestādes apstiprina un pieņem pamatotu lēmumu par struktūrvienības apmācību plānu, kurā ietvertas paredzētās pretendenta apmācības, vēlākais sešas nedēļas pēc apliecinājuma iesniegšanas, neierobežojot to ar kavējumu, kāds radies dēļ jebkādas apelācijas, ko varētu iesniegt. Valstu uzraudzības iestādēm lēmumos jānodrošina nediskriminācijas un samērīguma principa ievērošana.

16. pants

Pielāgošana tehnikas un zinātnes progresam

Ņemot vērā tehnikas un zinātnes progresu, Komisija saskaņā ar 17. panta 2. punktā minēto procedūru var pieņemt grozījumus attiecībā uz 6. pantā paredzētajām kvalifikācijas atzīmēm, 7. pantā paredzētajiem kvalifikācijas atzīmju apstiprinājumiem, 12. panta 3. punkta noteikumiem par veselības apliecībām, kā arī pielikumiem.

17. pants

Komiteja

1. Komisijai palīdz Vienotās gaisa telpas komiteja, kas izveidota saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 549/2004 5. pantu.

2. Dodot atsauci uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5. un 7. pantu, ņemot vērā šā lēmuma 8. pantu.

Lēmuma 1999/468/EK 5. panta 6. punktā paredzētais termiņš ir viens mēnesis.

3. Komiteja pieņem savu reglamentu.

18. pants

Sankcijas

Dalībvalstis izstrādā noteikumus par sankcijām, ko piemēro saskaņā ar šo direktīvu pieņemtu valstu noteikumu pārkāpumiem, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to izpildi. Paredzētajām sankcijām ir jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām. Dalībvalstis līdz 2008. gada 17. maijam šos noteikumus dara zināmus Komisijai, un bez kavēšanās dara tai zināmus visus turpmākus grozījumus, kas uz tiem attiecas.

19. pants

Pārejas pasākumi

Direktīvas 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkts neattiecas uz personām, kam dalībvalsts līdz 2008. gada 17. maijam piešķirusi gaisa satiksmes vadības dispečera licenci.

20. pants

Transponēšana

Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvi un administratīvi akti, kas vajadzīgi, lai ievērotu šīs direktīvas prasības vēlākais līdz 2008. gada 17. maijam, izņemot 8. pantu, attiecībā uz kuru šis termiņš ir 2010. gada 17. maijs. Tās tūlīt dara Komisijai zināmus šos noteikumus.

Pieņemot šos pasākumus, dalībvalstis tajos iekļauj atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka veidu, kādā izdarīt šādas atsaucis.

21. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

22. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2006. gada 5. aprīlī

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*
J. BORRELL FONTELLES

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*
H. WINKLER

I PIELIKUMS

LICENČU RAKSTURLIELUMI

Licences, ko dalībvalstis izsniedz saskaņā ar šo direktīvu, atbilst šādiem raksturlielumiem:

1. **Sīkākas ziņas**

1.1. Licencē uzrāda šādas sīkākas ziņas, ar zvaigznīti atzīmējot tos punktus, kam jābūt tulkotiem angļu valodā:

- a) *licences izdevējas valsts vai izdevējas iestādes nosaukums (trekniem burtiem);
- b) *licences nosaukums (īpaši trekniem burtiem);
- c) licences izdevējas iestādes piešķirtais licences sērijas numurs ar arābu cipariem;
- d) licences turētāja pilns vārds (ar romiešu burtiem arī tad, ja valsts valodas rakstībā neizmanto romiešu burtus);
- e) dzimšanas datums;
- f) licences turētāja valstspiederība;
- g) licences turētāja paraksts;
- h) *apludinājums licences derīgumam un turētāja pilnvarām īstenot attiecīgās privilēģijas, norādot:
 - i) kvalifikācijas atzīmes, kvalifikācijas atzīmju apstiprinājumus, valodu prasmes apstiprinājumus, instruktoru apstiprinājumus un struktūrvienību apstiprinājumus;
 - ii) datumu, kad tie izsniegti;
 - iii) datumu, kad beidzas to derīguma termiņš;
- i) Licences izdevēja ierēdņa paraksts un licences izdošanas datums;
- j) licences izdevējas iestādes zīmogs vai spiedogs.

1.2. Licencei jāpievieno derīga veselības apliecība.

2. **Materiāli**

Izmanto pirmās šķiras papīru vai citu piemērotu materiālu, un skaidri jānorāda 1. punktā minētās teksta vienības.

3. **Krāsa**

- 3.1. Ja visām licencēm, ko dalībvalsts izsniedz aviācijas jomā, izmanto vienas un tās pašas krāsas materiālu, šī krāsa ir balta.
- 3.2. Ja dalībvalsts aviācijas jomā izsniegtām licencēm ir krāsu atšķirības, gaisa satiksmes vadības dispečera licence ir dzeltenā krāsā.

II PIELIKUMS

APMĀCĪBU PRASĪBAS

A DAĻA

PRASĪBAS GAISA SATIKSMES VADĪBAS DISPEČERU SĀKOTNĒJĀM APMĀCĪBĀM

Sākotnējās apmācības nodrošina to, ka studenti, kas apgūst gaisa satiksmes vadības dispečera profesiju, atbilst pamata un kvalifikācijas atzīmju apmācību mērķiem, kā aprakstīts *Eurocontrol* izdoto "Gaisa satiksmes vadības dispečeru sākotnējo apmācību galveno satura pamatnostādņu", 2004. gada 10. decembra izdevumā, lai gaisa satiksmes vadības dispečeri droši, ātri un efektīvi spētu vadīt gaisa satiksmi.

Sākotnējās apmācības aptver šādus priekšmetus: aviācijas tiesības, gaisa satiksmes vadības pārvaldība, ietverot civilas un militāras sadarbības procedūras, meteoroloģija, navigācija, gaisa kuģi un lidojuma principi, ietverot gaisa satiksmes vadības dispečeru un pilotu savstarpēju saprašanos, cilvēkfaktori, iekārtas un sistēmas, profesionālā darba vide, drošums un drošuma kultūra, drošības pārvaldības sistēmas, netipiskas/ārkārtas situācijas, sistēmu defekti, valodas zināšanas, arī radiotelefonijas frazeoloģija.

Priekšmetus pasniedz tā, lai pieteikumu iesniedzējus sagatavotu dažādiem gaisa satiksmes pakalpojumiem, un uzsvērt drošuma aspektus. Sākotnējās apmācības sastāv no teorētiskiem un praktiskiem kursiem, tostarp simulācijām, un to ilgumu nosaka apstiprinātos sākotnējo apmācību plānos. Iegūtā kompetence nodrošina to, ka kandidātu var uzskatīt par kompetentu risināt situācijas, kas saistītas ar sarežģītu un blīvu satiksmi, atvieglinot pāreju pie struktūrvienības apmācībām. Kandidāta kompetenci pēc sākotnējām apmācībām pārbauda ar attiecīgu eksāmenu vai ar konstanta izvērtējuma sistēmu.

B DAĻA

PRASĪBAS GAISA SATIKSMES VADĪBAS DISPEČERU STRUKTŪRVIENTĪBAS APMĀCĪBĀM

Struktūrvienības apmācību plānos sīki apraksta procesus un laiku, kas vajadzīgs, lai ļautu piemērot struktūrvienības procedūras vietējai teritorijai praktiskās apmācības instruktora uzraudzībā. Apstiprinātais plāns ietver norādes uz visiem kompetences izvērtēšanas sistēmas elementiem, tostarp darba pasākumus, panākumu izvērtējumu un pārbaudi, līdz ar procedūrām, kā sniegt paziņojumus attiecīgas valsts uzraudzības iestādei. Struktūrvienības apmācības var aptvert dažus sākotnējo apmācību elementus, kas ir raksturīgi konkrētas valsts apstākļiem.

Struktūrvienības apmācību ilgumu nosaka struktūrvienības apmācību plānā. Vajadzīgās prasmes pārbaudīs ar attiecīgiem eksāmeņiem vai ar konstanta izvērtējuma sistēmu, to veiks apstiprināti kompetences eksaminatori vai vērtētāji, kas spriedumos ir neitrāli un objektīvi. Lai to nodrošinātu, valstu uzraudzības iestādes nodrošina apelācijas mehānismus, lai pretendentiem nodrošinātu taisnīgu attieksmi.

C DAĻA

PRASĪBAS GAISA SATIKSMES VADĪBAS DISPEČERU TURPMĀKĀM APMĀCĪBĀM

Gaisa satiksmes vadības dispečeru licenču kvalifikācijas atzīmju un struktūrvienību apstiprinājumi paliek spēkā apstiprinātā turpmāko apmācību laikā, kas sastāv no apmācībām, lai uzturētu spēkā gaisa satiksmes vadības dispečera kompetenci, kvalifikācijas celšanas kursiem, apmācības attiecībā uz ārkārtas situācijām un, ja vajadzīgs, valodas apmācības.

Turpmākas apmācības sastāv no teorētiskiem un praktiskiem kursiem, līdz ar simulācijām. Lai to nodrošinātu, apmācību sniedzēji izveido struktūrvienību kompetences sistēmu, sīki izstrādājot procesus, personāla komplektēšanu un laiku, kas vajadzīgs, lai sniegtu attiecīgas turpmākas apmācības, kā arī, lai pierādītu kompetences. Shēmas pārskata un apstiprina vismaz reizi trijos gados. Par turpmāku apmācību ilgumu lemj saskaņā ar struktūrvienībā nodarbināto gaisa satiksmes vadības dispečeru funkcionālām vajadzībām, jo īpaši sakarā ar procedūru vai iekārtu maiņu vai plānotu maiņu, vai sakarā ar vispārējās drošības pārvaldības prasībām. Katra gaisa satiksmes vadības dispečera kompetenci attiecīgi izvērtē vismaz reizi trijos gados. Aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējs nodrošina to, ka piemēro mehānismu, kas garantē taisnīgu attieksmi pret licenču turētājiem, kuru apstiprinājumu derīgumu nevar pagarināt.

III PIELIKUMS

PRASĪBAS VALODU PRASMJU ZIŅĀ

Valodas prasmju prasības, kas izklāstītas 8. pantā, attiecas gan uz frazeoloģisku izteiksmi, gan sarunvalodu. Lai panāktu atbilstību valodas prasmju prasībām, personas, kas kandidē un licences saņemšanu, vai licences turētājus izvērtē, un viņiem jāpierāda atbilstība vismaz operatīvajam līmenim (4. līmenis) valodu prasmes novērtējuma skalā, kas aprakstīta šajā pielikumā.

Prasmīgi valodas lietotāji:

- a) raiti runā, neredzot sarunbiedru (pa telefonu/radiotelefonu) un aci pret aci;
- b) skaidri un precīzi runā par vispārīgiem, konkrētiem un ar darbu saistītiem tematiem;
- c) lieto pienācīgus saziņas paņēmienus, apmainoties ar ziņojumiem un risinot pārpratumus (piemēram, pārbaudot, apstiprinot vai noskaidrojot informāciju) vispār vai saistībā ar darbu;
- d) veiksmīgi un samērā viegli tiek galā ar valodas problēmām, ko rada sarežģījumi vai negaidīti notikumu pavērsieni, kas rodas parastās darba situācijās vai saziņas uzdevuma sakarā, kurš valodas lietotājam citādā ziņā ir pazīstams; un
- e) lieto dialektu vai akcentu, ko saprot aeronavigācijas vidē.

Valodu prasmes novērtējuma skala: eksperta līmenis, paaugstināts līmenis un operatīvais līmenis

Līmenis	Izruna	Struktūra	Vārdu krājums	Valodas plūdums	Izpratnes spējas	Mīldarbība
EKsperta līmenis 6	Lieto dialektu un/vai akcentu, kas ir saprotams aeronavigācijas jomā.	Uzdevumam atbilstošas valodas funkcijas nosaka attiecīgu gramatiskas struktūru un teikumu modeļu lietojumu.	Vārdu krājuma apjoms un precizitāte ir pietiekama, lai efektīvi sazinātos par daudziem un dažādiem zinātniskiem un nezinātniskiem tematiem. Vārdu krājums ir bagāts ar vārdkopām, niānsēts un liecina par noskaņu izpratni.	Spēj izvērtēt runāt, valodai dabiski plūstot, bez piepūles. Dažādo runu stilistisku efektu labad, piemēram, lai uzsvērtu svarīgāko. Spontāni izmanto pienācīgas diskursa zīmes un pārējas.	Izpratne visu laiku ir precīza gandrīz visos kontekstos, un ietver valodniecisku un kultūras smalkumu izpratni.	Mīldarbības bez pūlēm gandrīz visās situācijās. Just vērtības un neverbālas niānses, un pareizi uz tām reaģē.
Paaugstināts līmenis 5	Izruna, uzsvars, ritms un intonācija, ko var ietekmēt pirmā valoda vai reģionāli varianti, tomēr gandrīz nemaz netraucē uztveri.	Elementārās gramatiskās struktūras un teikumu modeļi visu laiku ir labi veidoti. Mēģina lietot arī sarežģītus teikuma uzbūvi, taču ar kļūdām, dažreiz traucējot uztvert jēgu.	Vārdu krājuma apjoms un precizitāte ir pietiekama, lai efektīvi sazinātos par vienkāršiem, konkrētiem un ar darbu saistītiem tematiem. Visu laiku un veiksmīgi pārveido teikumus. Reizēm vārdu krājumā ir vārdkopas.	Spēj runāt ilgi un relatīvi viegli par pazīstamiem tematiem, taču var neizmantot runas plūsmas dažādošanu kā stilistisku līdzekli. Var izmantot pienācīgas diskursa zīmes vai pārējas.	Izpratne ir precīza, runājot par vienkāršiem, konkrētiem un ar darbu saistītiem tematiem, un gandrīz precīza, runājot par sarežģītiem vai neparedzētiem notikumiem un situācijām. Spēj saprast dažādus runas variantus (dialektus un/vai akcentus) vai noskaņas.	Atbildes ir tūlītējas, pienācīgas un plašas. Runātāja/klausītāja attiecības pārvalda efektīvi.
Operatīvais 4	Izruna, uzsvars, ritms un intonācija, ko ietekmē pirmā valoda vai reģionālas variācijas, tikai dažreiz traucē uztveri.	Elementārās gramatiskās struktūras un teikumu modeļus izmanto ar izdomu, un parasti tie ir labi pārvaldīti. Var gadīties kļūdas, jo īpaši neparastos vai neparedzētos apstākļos, taču tas reti traucē uztvert jēgu.	Vārdu krājuma apjoms un precizitāte ir pietiekama, lai efektīvi sazinātos par vienkāršiem, konkrētiem un ar darbu saistītiem tematiem. Bieži spēj veiksmīgi pārveidot teikumus, ja neparedzētos apstākļos, taču tas reti traucē uztvert jēgu.	Noteiktā ritmā valodu pagausina. Brīžiem valodas veiklība var pazust, pārējot no testu dēšanas vai frazainas runas uz spontānu mīldarbību, taču tas netraucē efektīvi sazināties. Ierobežoti lieto diskursa zīmes un pārējas. Paužu aizpildījums uzmanību nenovērš.	Galvenokārt izpratne ir precīza, runājot par vienkāršiem, konkrētiem un ar darbu saistītiem tematiem, un izmantotais akcents vai variācija ir pietiekami saprotama šīs valodas lietotāju starptautiskai kopienai. Runātajam sastopoties ar valodisku vai situatīvu sarežģītumu vai neparedzētu notikumu pavērsieni, izpratne var būt gausāka vai jāizmanto noskaidrošanas paņēmieni.	Parasti atbildes ir tūlītējas, pienācīgas un plašas. Sāk un uztur informācijas apmaiņu pat neparedzētu notikumu pavērsieniem. Pietiekami labi risina kļaujas pārpratumos, pārbaudot, pārliecinoties vai noskaidrojot.

IV PIELIKUMS

PRASĪBAS, KAS JĀPIEVIENO APMĀCĪBU SNIEDZĒJIEM PIEŠĶIRTĀM APLIECĪBĀM

1. Atbilstību 13. pantā minētajām prasībām apliecina, pierādot, ka apmācību sniedzējiem ir pietiekams personāls un iekārtas, un tie darbojas vidē, kas ir piemērota, sniedzot apmācības, kas vajadzīgas, lai iegūtu vai uzturētu spēkā studenta gaisa satiksmes dispečera licences un gaisa satiksmes dispečera licences. Apmācību sniedzējiem ir:
 - a) efektīva vadības struktūra un pietiekams personāls ar attiecīgu kvalifikāciju un pieredzi, lai sniegtu apmācības saskaņā ar šajā direktīvā izklāstītajiem standartiem;
 - b) vajadzīgais aprīkojums, iekārtas un telpas, kas ir piemērotas piedāvātā tipa apmācībām;
 - c) tie nodrošina ar metodiku, ko izmantos, lai izstrādātu sīkāku informāciju par apmācību kursu saturu, organizāciju un ilgumu, struktūrvienību apmācību plāniem un struktūrvienību kompetences shēmām; tas ietver to, kā organizēs eksāmenus un novērtēšanu. Attiecība uz eksāmeniem, kas saistīti ar sākotnējām apmācībām, arī simulācijas apmācībām, sīki izklāsta eksaminētāju kvalifikāciju;
 - d) tie sniedz pierādījumus attiecībā uz kvalitātes pārvaldības sistēmu, lai pārbaudītu atbilstību un to, vai ir ievērotas sistēmas un procedūras, kas nodrošina, lai sniegtās apmācības atbilstu šajā direktīvā izklāstītajiem standartiem;
 - e) tie rāda, ka ir pieejami pietiekami līdzekļi, lai vadītu apmācības, ievērojot šajā direktīvā paredzētos standartus un, ka šīm darbībām ir pietiekams apdrošināšanas segums saskaņā ar paredzētā tipa apmācībām.
2. Apliecības uzrāda:
 - a) attiecīgās valsts uzraudzības iestādi, kas izdevusi apliecību;
 - b) pretendentu (vārdu un adresi);
 - c) sertificējamo pakalpojumu tipu;
 - d) atzinums par pretendenta atbilstību 1. punktā definētajām prasībām;
 - e) apliecības izdošanas dienu un derīguma termiņu.